

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะนะ วันนี้วันพระ วันพระ วันโกนเป็นวันของชาวพุทธเรา วันธรรมดาเรา
ทำมาหากินกันอาบเหงื่อต่างน้ำเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เลี้ยงชาติเลี้ยงตระกูลของเรา เพื่อความ
มั่นคงในชีวิต วันพระ วันโกน เวลาไปวัดไปวา ไปวัดไปวาเพื่อหาคุณธรรมในหัวใจใจ

เวลาผู้เฒ่าผู้แก่ เวลาแก่เฒ่าแล้วก็ไปจำศีลที่วัด คนที่ไปจำศีลที่วัด โดยสังจะโดยความจริง
เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ทางตะวันออกเขาอมรับการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แต่ทาง
ตะวันตกเขาไม่มี เขาไม่เชื่อ เขาไม่เชื่อเพราะว่าเขาจะต้องพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ พิสูจน์ให้เขา
เข้าใจได้ก่อน ถ้าเข้าใจได้นะ ก็รอวันตายไป

แต่ของเรานะ เราเชื่อ เราเชื่อเป็นวัฒนธรรมประเพณี เราเชื่อเพราะมีครูมีอาจารย์ ถ้ามีครู
บาอาจารย์ ท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน เอาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นครูใหญ่ เป็น
ศาสดา เป็นเจ้าของศาสนา เห็นไหม

บุพเพนิวาสานุสติญาณ ย้อนอดีตชาติไป จุตูปปาตญาณ อนาคตที่มันไม่สิ้นกิเลสมันก็
เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ อาสวกษยญาณ ชำระล้างกิเลส ถ้าไม่ชำระล้างกิเลสอย่างนี้ เวลาจรด
นิสสัยของคนมันอธิบายไม่ได้ใจ

ความบังเอิญในโลกนี้ไม่มี สิ่งที่เกิดขึ้นเกิดจากเวรจากกรรมทั้งสิ้น มันจะเวรกรรมภพ
ชาติใด เป็นเวรกรรมมาตั้งแต่อดีตชาติ เป็นจรดนิสสัยของตน เป็นเวรกรรมในภพชาตินี้ใจ ในภพ
ชาตินี้ประมาทเลินเล่อ ทำอะไร แหม! ทำเอาแต่สะดวกสบายของตน นั่นนะ กรรมทั้งนั้นนะ นั่น
ใจ มันไม่มีบังเอิญหรอก เพราะใช้ชีวิตอย่างนั้นมันก็ได้ผลอย่างนั้น แต่ถ้ามีสติปัญญาของเรา
ความบังเอิญในโลกนี้ไม่มี มีแต่สติมีแต่ปัญญาของเรา สติปัญญาของเรา เราจะรักษาของเรา
อย่างไร

คูลี ก่อนเข้าพรรษา เราก็เตรียมกันว่าจะเข้าพรรษา วันเข้าพรรษา อู้ฮู! คึกคัก คึกคัก วันนี้วันพระแล้วนะ พระแรกขึ้นมานะ ชักหงอยแล้ว ชักหงอยชักหงายแล้วนะ แต่เวลาเราอยู่กับครูบาอาจารย์นะ หลวงปู่มั่นท่านไม่ใช่เข้าพรรษาออกพรรษาหรอก ท่านมีสติทุกลมหายใจ ทุกการเคลื่อนไหว

เวลาพระนะ เวลาพระอยู่ที่หนองฝื่อ หลวงตาท่านเล่าให้ฟัง ถ้าเดินโดยขาดสติ ท่านบอกว่าชากศพเดินได้ ชากศพ คนมันตายแล้ว คนมันตายแล้วมันถึงไม่มีสติไม่มีปัญญารักษาตัวเองอย่างนั้น

มันต้องมีสติมีปัญญาตลอดเวลา การเคลื่อนไหว การเหยียด การกู่ การตี้ม การฉัน ต้องมีสติปัญญาตลอด นี่ไง มันไม่ใช่ที่เราจะคึกคักกันวันเข้าพรรษา จะคึกคักกันอีกวันก็วันออกพรรษา แล้ววันกฐินคึกคักใหญ่เลย แล้วอีก ๕๐ วันนี่ละ อีก ๕๐ วันก็ว่าเราคึกคักๆ พรรษานั้นคึกคักก็เพราะโอกาสอย่างนี้ คึกคักเพราะเราไม่รุคงค์ เราไม่ค้ำแรมที่อื่น เราจะตั้งสติปัญญาของเรา เราจะค้นคว้าของเรา

เราบวชมา บวชมาเราอยากจะพิสูจน์สักจะความจริงๆ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำพิสูจน์เลย ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีกำมือในเราไง ทุกคนก็สามารถจะประพฤติปฏิบัติได้ไง แล้วถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ต้องให้มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าเป็นจริงเป็นจังก็เริ่มต้นจากตรงนี้ เริ่มต้นจากคึกคัก คึกคักมีสติมีปัญญาของเรา เห็นไหม ไม่ใช่หงอย ต้องหงาย โอ๊ย! ไอนั้นมันจะยิ่งกว่าประมาทไป

เวลาเดินจงกรม หลวงตาท่านพูดนะ เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เห็นไหม โง่ยิ่งกว่าหมาตาย หมามันตายแล้ว หมาตายมันไม่มีจิตวิญญาณ มันนอนเป็นซากอยู่นั่นนะ แล้วเราโง่ยิ่งกว่ามันนะ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา โง่ยิ่งกว่าหมาตาย

นี่คืออะไร นี่คือการกระตุ้น การกระตุ้นให้เราอีกเหิม เวลาเราอีกเหิม ขวัญกำลังใจนะ ถ้ามีขวัญกำลังใจ การประพฤติปฏิบัติเราจะมีโอกาสนะ แล้วเรามา เรามาทำไม่กัน

เรามา เราก็มาเพื่อค้นคว้าหาใจของเรา เรามาเพื่อเราคนเดียวเลยนะ เรามาเพื่อหัวใจของเรานะ เรามาเพื่อความสุขความทุกข์ในใจดวงนี้นะ ถ้าในใจดวงนี้มันเป็นปัจเจกตั้ง สันติปฏิญญา

แต่ถ้าใครจะชอบอย่างไร ใครจะต้องการสิ่งใดก็แล้วแต่ เวลาสงบ สงบเหมือนกันหมดเลย ถ้าเป็นสมาธิ สมาธิก็อันเดียวกันไง ใครทำอย่างไรก็แล้วแต่ สมาธิก็คือสมาธิ ใครจะมีจิตนิสัยอย่างไรก็แล้วแต่ ถ้าสงบมันก็ต้องเป็นสมาธิเหมือนกัน แล้วถ้าสมาธิแล้ว สมาธิแล้วยังมีหยาบมีละเอียดยอีก

คนที่สมาธิ คนที่สร้างอำนาจวาสนามา เวลาจิตมันจะลง โอ้โฮ! ตัวเองลอยขึ้นไปอยู่บนก้อนเมฆนุ่มนวลนะ ไปเดินจงกรมอยู่บนก้อนเมฆนุ่มนวลนะ เวลาจิตสงบขึ้นมา โอ้โฮ! กลิ่นหอม เทวดา มาอนุโมทนา

โอ้พวกเรานะ มันจะตกวงค์ จะสงบก็ไม่ใช่ มันหายวับไปเลย โอ้เขาเวลาสงบเข้ามา เขาได้สิ่งเชิดชูบูชากันนะ โอ้เราจะสงบสักทีนะก็ โอ้โฮ! เกือบเป็นเกือบตาย แล้วสงบขึ้นมาแล้วอะไรก็ไม่รู้ นี่คืออะไร นี่คืออะไร เห็นไหม ไอนี้มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน อำนาจวาสนาที่สร้างมา แต่สมาธิก็คือสมาธิ เวลาเขาสงบแล้ว จิตเขาสงบเหมือนเราสงบนี้แหละ เวลาตกวงค์เป็นมิจฉา เวลามันลงสู่สมาธิ มันสงบเข้ามาแล้ว โอ้โฮ! มันมหัศจรรย์ มหัศจรรย์ๆ มหัศจรรย์ โดยความปกติของเรานะ แต่คนที่มีอำนาจวาสนา มหัศจรรย์แล้วก็มีผลตอบสนองไง เห็นตัวเองเห็นอะไรต่างๆ มหาศาลเลย

ไอ้สิ่งที่มหาศาล ถ้าเขามีสติสัมปชัญญะ สิ่งที่เขาเห็นแล้วเขาเห็นเป็นเครื่องประกอบ แต่จริงๆ ก็คือความสงบระงับอันนั้นไงจริงๆ คือจิตสงบแล้วมันถึงรู้ถึงเห็นใจใหม่ ถ้ารู้เห็นนี้มันก็เป็นอำนาจวาสนา มันไม่ใช่มรรคไม่ใช่ผลอะไรทั้งสิ้น

ถ้ามรรคผล พอจิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา จิตเราสงบแล้วเราพยายามฝึกหัดให้มันสะดวกใจเราขึ้นมา มันเกิดจากอะไร ความคิดมันเกิดมาจากไหน ไอ้ที่มันคิด มันฟังชาน มันมาจากไหน สงบแล้วมันหายไปไหน แล้วมันมีได้อย่างไร แล้วมันอยู่ที่ไหน คั่นกว่าใช้สติปัญญาแยกแยะมัน มันจะรู้มันจะเห็น มันฉลาดขึ้นๆ พอฉลาดขึ้น การทำสมาธิครั้งต่อๆ ไป มันก็จะมาหลอกเราไม่ได้ ขอให้คนทำความสงบได้สักหนหนึ่ง ถ้าคนทำความสงบได้หนหนึ่ง มันมั่นใจว่ามีจริงแล้ว

แต่ไอ้นี้ของเราล้มลุกคลุกคลาน จริงหรือไม่จริงก็ไม่รู้ มันจริงของครูบาอาจารย์เรามั่ง ไอ้เราคงไม่มีจริง...มี มันมีเพราะอะไร มันมีเพราะมีจิต มันมีเพราะมันมีชีวิต ธรรมทั้งหลายเกิดบนหัวใจของสัตว์โลก หัวใจของเรามันสัมผัส เวลาทุกข์ มันทุกข์ของมัน เวลาสุข มันสุขของมัน

แล้วมันฉลาด มันก็ฉลาดของมัน เวลามันโง่ มันบอกมันฉลาด เวลาฉลาด มันฉลาดของมัน แต่ เวลาโง่มันไม่บอกว่ามันโง่นะ มันบอกมันฉลาด นี่โง่

แม้แต่ว่ารู้เท่าไม่ถึงการณ์ เราพลั้งเผลอ นั่นนะเราพลาดพลั้งไปแล้ว ถ้าเราพลาดพลั้งไปแล้ว เราก็ต้องฝึกหัดกลับมา ถ้ามีครูมีอาจารย์ ครูบาอาจารย์สำคัญตรงนี้ไง ครูบาอาจารย์ท่านคอย จะกระตุ้นไง กระตุ้นให้เราตื่นตัวตลอดเวลา กระตุ้นให้เราพยายามกระทำอยู่ตลอดเวลา

วันเวลามันล่วงไปๆ นะ เวลาจะมาบวชเราก็คึกคักๆ นะ บวชคราวนี้เราจะต้องมีสติปัญญา นะ เข้าพรรษาคาวนี้เราจะได้มรรคได้ผลนะ เดียวออกพรรษาแล้ว ภาวนาไปๆ พอมันชักเริ่มอึดอัด พอมันชักเริ่มต่อสู้อยู่ไม่ได้ เอาไว้ออกพรรษาเถอะ ออกพรรษาเราจะไปรู้คงค้ำที่นั่น ออกพรรษาเถอะ มันผิดวันประกันพรุ่งไปแล้ว

นี่เอามั่นสดๆ ร้อนๆ ที่นี้ เอามั่นเดี๋ยวนี้ เอามั่นเดี๋ยวนี้ เอามั่นในหัวใจเราเนี่ย เคนจงกรม นั่งสมาธิภาวนาไม่ใช่เอากันที่เวลา เวลามันจะล่วงไปขนาดไหนก็แล้วแต่ เอาความสงบของใจ เอาหลักของเราให้ได้

วันเวลามันจะล่วงไป มันไปตลอด ๒๔ ชั่วโมง เคนจงกรม เวลาเรามาคิดของเราสติ เวลาเราทุกข์เรายากนะ เวลาบวชใหม่ๆ เราเห็นชวานาเห็นชาวไร่ ๒๔ ชั่วโมงนะ เขาหลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน เขาหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ไอ้เรานักปฏิบัตินะ ไอ้เราเป็นพระนะ เราจะทำงานขนาดที่พ้นจากทุกข์ๆ เราจะทำงานน้อยกว่าเขาได้อย่างไร ไอ้เขาหลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน ตากแดดวันยังค่ำ เขาทำอะไรทำสวนของเขาก็เพื่อปากเพื่อท้องของเขา เพื่อความมั่นคงในชีวิตของเรา แล้วเราละ เราคิดอย่างนี้จริงๆ เวลารู้คงค้ำไป ไปเห็นสภาพแบบนั้นมันสะท้อนใจนะ คูสิ เขาหาอยู่หากินเขายังทำขนาดนั้น ไอ้เราแบกกลด แบกบาตรมานี่ แหม! แอ๊กนะ พระรู้คงค้ำๆ เอ็งมีอะไร

เราเห็นสิ่งใดเราก็ก๊เบมาเป็นประโยชน์กับเราได้หมดแหละ พอเก็บมาเป็นประโยชน์ของเราแล้วมันกระตุ้น กระตุ้นให้เราทำไง ถ้ามีการกระทำมันคือโอกาส ทุกคนขอโอกาสๆ นะ บวชเป็นพระก็มีโอกาสมาก โอกาสที่จะประพฤติปฏิบัติไง

เราเข้าพรรษา มีครูบาอาจารย์ที่ดี ครูบาอาจารย์คอยปกคองป้องให้ ไม่ให้ทุกอย่างเข้ามาท่วมท้นวัดไง ถ้ามันเข้ามา มันท่วมมันท้นวัด ไอ้คนปฏิบัติจะปฏิบัติอย่างไร มันเป็นการะรุงรัง

ไปหมด ถ้าครูบาอาจารย์ท่านฉลาด ท่านจะกั้นให้หะ เอาแค่นี้พอ เอาแค่นี้พอ ใ้อที่เหลือให้พระ
ได้ทำบ้าง เหลือให้พระได้ประพฤติปฏิบัติบ้าง

ถ้ามีครูมีอาจารย์ที่ดี เราจะมีโอกาสนะ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ที่ดีนะ เราก็จะมากลุกกลีกัน
มาโหม อุ๊ย! งานอย่างเยอะ เป็นวัดตัวอย่าง วัดพัฒนาตัวอย่าง

ตัวอย่างอะไร ตัวอย่างอะไร ตัวอย่างกิเลสไง ตัวอย่างจะแข่งขันกับโลกไง แต่ถ้ามันเป็น
ตัวอย่างของเรา ครูบาอาจารย์ที่ดีท่านจะปกป้องให้ ท่านจะดูแลให้หะ แล้วเราเข้าทางจงกรม ใ้อ
นี้ไม่อย่างนั้น ครูบาอาจารย์ท่านปกป้องให้ แต่ใ้อเราเวลาเหลือเพื่อเลย ไม่รู้จะทำอะไร ไม่รู้จะทำ
อะไร

คนที่จะหะนะ เวลาหลวงตาท่านปฏิบัติของท่าน ท่านบอกว่าอยู่กับหมู่คณะไม่ได้ ต้องอยู่
คนเดียว เพราะมันต้องการเวลา ๒๔ ชั่วโมง ๒๔ ชั่วโมงผลอไม่ได้เลย มันต่อสู้กันกลางหัวใจ
นะ เวลากิเลสกับธรรมที่ได้ประหัดประหารกลางหัวใจนะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศน์เรื่อง
สงครามธาตุสงครามขันธุ์ เพราะมันเกิดขึ้นจริงๆ มันเกิดขึ้นอยู่บนภวาสวะ เกิดขึ้นอยู่บนภพ
เกิดขึ้นบนหัวใจนั้น ระหว่างกองทัพมารกับกองทัพธรรม

กองทัพธรรมคือศีล สมาธิ ปัญญา กองทัพธรรมคือมรรค คือการกระทำศีล สมาธิ ปัญญา
ที่มันรู้เท่าทันกับกิเลส ที่มันพาดมันพินกัน นี่ไง เพราะอะไร เพราะเขาขุดค้ำหามันเจอใจ ถ้าขุด
ค้ำหามันเจอ มันแสดงตัวออกมา มันเป็นกองทัพใหญ่โตเลย กองทัพของกิเลสไง แต่เราไม่เห็น
มันนะ เราเห็นว่ามันเป็นเพื่อนกับเราไง อืม! ก็เราคิดถูกหมด กิเลสกับเราเป็นอันเดียวกัน ผิน
ไม่ได้ ผินลำบาก ว่างๆ สบายๆ ก็เอาพรหมปุ่แล้วก็นอนอยู่นั้น ตื่นขึ้นมาเป็นพระอรหันต์เลย ผินว่า
เป็นพระอรหันต์แล้ว ตื่นขึ้นมา ใ้อพระอรหันต์ซัดๆ เลย เพราะเราผินของเราเองไง นี่กิเลสมัน
หลอก มันหลอกอย่างนี้

แต่เวลาครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติดีนะ ท่านตราครุฑของท่าน ตราครุฑเพื่ออะไรล่ะ
เห็นไหม ตบะธรรม ตบะธรรมก็ต้องแผดเผาสิ มันแผดเผาอะไรล่ะ ถ้าเรายังแผดเผาลิงใดไม่ได้ก็
แผดเผาอากาศไง คูลี โรงกลั่น ไฟมันเผาฟ้าซึง เขาเก็บไว้ใช้ไม่ได้เพราะต้นทุนเขาไม่พอ นี่ก็
เหมือนกัน เวลาแผดเผาๆ แผดเผาอากาศหรือ

ทำความเข้าใจของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้วขุดค้ำหามัน ขุดค้ำเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง ถ้าใครเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริงนะ ขนพองสยองเกล้า

เวลาคนมาถาม หลวงพ่อ หลวงพ่อว่า ไคน์เสาร์ในใจคืออะไร

ไคน์เสาร์ก็คือกิเลสที่มันซุกอยู่ในใจ สิ่งที่อยู่วิเศษที่มันซุกอยู่ในหัวใจนี้ หามันไม่เจอหรอก แต่ถ้าใครไปเจอนะ มันเป็นของเก่าแก่ มันอยู่กับจิตดวงนี้ จิตดวงนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ไม่มีต้นไม่มีปลาย ไม่รู้กี่ล้านๆ ปี แล้วมันซุกอยู่นั่นนะ เพราะสันกิเลสมันอยู่ในหัวใจ มันยิ่งกว่าไคน์เสาร์อีก

แล้วถ้าเราไปขุดไปค้ำมัน คนเรา ทางวิชาการเรารู้ได้ว่า ไคน์เสาร์มันเคยมีอยู่ แล้วตอนนี้ถ้าเดินไปเจอไคน์เสาร์ ปัจจุบันนี้มันมีชีวิตแล้วมันอ้าปากจะกิน เราตกใจไหม มันสะคั่ง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันขุดค้ำหามันเจอนะ เห็นสติปัญญา ๔ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันจะเห็นไคน์เสาร์ มันจะเห็นกิเลส ฟอสซิลของกิเลสที่มันฝังอยู่ในใจ แล้วถ้ามันขุดค้ำ ถ้าเจออย่างนั้นนะ กองทัพธรรมกับกองทัพกิเลสมันจะได้เข้าประหัดประหารกัน ระหว่างธรรมจักรที่มันเกิดขึ้น ภาวนามยปัญญาที่มันเกิดขึ้นจะได้ประหัดประหารกับกิเลสนั้น ถ้าได้ประหัดประหารกับกิเลสนั้น

พยายามขุดค้ำฝึกหัดใช้ปัญญาๆ คำว่า “ฝึกหัดใช้ปัญญา” ภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันเป็นอย่างนี้ ถ้าเป็นอย่างนี้ขึ้นมา แล้วคนฝึกหัด ครูบาอาจารย์ที่เป็นแล้วท่านก็เป็นของท่าน ถ้าครูบาอาจารย์ไม่เป็น มันก็ถือปี่ไป สัจจะทั้งนั้น มันเป็นอย่างนั้นๆ

มันเป็น เพราะอะไร เพราะหลวงปู่มันท่านก็เทศน์ไว้ หลวงตาท่านก็เทศน์ไว้ ครูบาอาจารย์ที่ท่านได้ต่อสู้มาแล้วท่านก็เทศน์ไว้ เทศน์ไว้เพราะอะไร เทศน์ไว้เพราะท่านได้ต่อสู้ ท่านมีองค์ความรู้ ท่านได้ประหัดประหารตามความเป็นจริงอันนั้น

ไอ้ของเรา เราก็คือศึกษาๆ ศึกษาแล้วฝึกหัดดี ปริยัติ ปริยัติศึกษามาแล้ว ศึกษาแล้วให้ปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วให้มันเกิดขึ้นตามความเป็นจริง ถ้าเกิดขึ้นตามความเป็นจริง อกาลิโกๆ ไม่มีกาลไม่มีเวลา หัวใจนี้ห้าห้ากับมันๆ

วันนี้วันพระ วันพระเราต้องต่อสู้ ธรรมดาของเรา ถ้าวันพระเนลัชชิก แล้วไม่เคยนอนเลย ปฏิบัติมานะ ถ้าวันพระ วันโกน ไม่นอนเลย ทั้งวัน แต่ถ้าเป็นปกติเราก็สู้อยู่แล้ว ถ้าวันพระนี่เป็นเรื่องเล็กๆ เป็นเรื่องทำกันเป็นเรื่องปกติ อดอาหาร อดนอนเป็นเรื่องพื้นๆ เป็นเรื่องในหมู่นักปฏิบัติเขาทำกันเป็นเรื่องปกติไง แต่พวกเราพอเผยแผ่มา พอเอาโยมเข้ามา โอ้โฮ! โอ้โฮ! โอ้โฮ! คือจะบูชากิเลส

หลวงตาบอกว่าจะทำอะไรต้องขออนุญาตกิเลสก่อน ถ้ากิเลสมันอนุญาตก็ได้ปฏิบัติ ถ้ากิเลสไม่อนุญาตก็อด แล้วเราจะไปม้านั้น จะไปบูชามันได้อย่างไร แต่ครูบาอาจารย์ของท่าน ประหัดประหารกับมัน ตบะธรรมแผดเผามัน สู้มัน แล้วเวลาเห็นขึ้นมาเนะ พอเห็นขึ้นมามันสว่าง โพลงกลางหัวใจ

แล้วมันต้องการเวลามาก ๒๔ ชั่วโมง ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา ท่านจะดูแลให้ ท่านจะป้องกันไว้ให้ ให้เรามีโอกาสได้ปฏิบัติ เวลาสำคัญมากนะ ทางโลก เวลาที่สำคัญ เวลาเรามาบวชเป็นพระ ๒๔ ชั่วโมงก็สำคัญ ถ้า ๒๔ ชั่วโมงสำคัญ แล้วถ้าจิตมันเหี่ยวเฉา โอ้โฮ! นานมาก เมื่อไหร่มันจะมีดสักที เมื่อไหร่มันจะสว่างสักที แต่ถ้าผู้ที่ปฏิบัติเนะ โอ้โฮ! สว่างแล้วหรือ มีดแล้วหรือ ทำไมมันเร็วขนาดนี้ เพราะกำลังต่อสู้ๆ

จิตใจที่รื่นเริงอาจหาญกับการประพฤติปฏิบัติ จิตใจที่อาจหาญนะ อาจหาญเข้าไปสู่ คั่นคว่าหาใจของตน แล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพื่อความเป็นจริงในใจดวงนี้

วันนี้วันพระนะ เข้าพรรษามา ๑ พระแรก อย่าให้มันหงอย อย่าให้มันเหงา อย่าให้มัน เสรีาซึม องอาจกล้าหาญ แล้วเผชิญหน้ากับมัน เผชิญกับกิเลส ไม่ต้องเผชิญหน้ากับทางโลก

ทางโลกนี้มีผู้บริหารจัดการแล้ว เราเป็นหัวหน้า เราดูแลจัดการ เผชิญกับกิเลสในใจของตน เผชิญกับความจริงในใจของตน เราเป็นนักพรต เราเป็นนักบวช เราเป็นนักปฏิบัติ เราจะ คั่นคว่าหาความจริงขึ้นมาจากใจดวงนี้ เอวัง